

Numerul 50.

Oradea-mare 11/24 decembre 1905.

Anul XLI.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Redeșteptare.

(Urmare și fine.)

XVIII.

A vând Mărescu o constituție tare, rezistă și după trei zile de luptă între viață și moarte învinse natura lui cea puternică și începă să nu mai aibă așa dureri înfricoșate. Ajutorul doctorului contribuise la alinarea suferințelor sale.

Toți cari erau în jurul bolnavului, începură a respira mai ușor. Ușurarea chinurilor lui ușură și grijile lor.

Viorica se retrăsese singură, pentru ca să se liniștească puțin după atâtea sbuciumări. Logodnicul ei plecase acasă la Piatra.

Costică își ținea de datorie să meargă la Mărești înainte de a pleca la Iași.

Intrând după sosirea sa la Mărești, privirile lui se ațintiră spre o ușe întredeschisă. El remase uimit că înaintea ochilor sei zări prin ușe cum sta Viorica îngenuchiată, cu ochii ridicați la cer, cu mâinile încrucișate. Ea se rugă la Atotputernicul pentru binele scumpului ei tată și pentru fericirea ei.

Costică remase fascinat. În acele momente i-se părea că Viorica eră o ființă superioară, cum este pătrunsă de evlavie și de pietate șoptind rugăciuni ferbinți. Lumina apusului de soare a unei zile de iarnă senină, cristalină, revărsă pe toată figura ei razele sale roșii aurii.

Costică transportat în alte regiuni fu coprins de o evlavie, de o smerenie, simțind în tot internul seu o zguduitură puternică. În acele clipe de admirație întrunite cu durere, fu atât de emoționat, încât i-se umplură ochii de lacrimi. I-se părea că o putere irezistibilă îl târește să se prosterne în genunchi în fața Vioricei. Dar se stăpâni și voind să se retragă făcă o mică mișcare și Viorica se întoarse spre el.

„Tu aici Costică?” zise ea cu vocea-i blândă. „M'am rugat pentru însănătoșarea scumpului meu tată. Doamne, Doamne, scapă-l și fă-l sănătos. Cât sufer, Costică, n'ai idee”, și începă din nou a plânge.

„Nu mai vărsă lacrimi, Viorică. Va da Dzeu și îți va auzi rugăciunile tale ferbinti. Te-am admirat Viorică, mai mult nu îți pot spune. Nu mi-e permis”.

„Costică ce spui, vorbește! Ai pomenit numele lui Dzeu, tu, un ateu! Se poate acest lucru! Pentru numele celui Dzeu, răspunde-mi, nu me lăsa în nedumerire. Nu me lăsa pradă desasperiării: pomenind tu numele lui Dzeu. Ce duh binefăcător s'a întrupat în inima ta. Explică-te”. Toate acestea Viorica le zicea cu o voce foarte agitată.

„Viorică, pentru ce să mai vorbesc? Toate s'au trecut”, îi răspunde Costică cu un oftat.

„Te rog Costică, fie-ți milă de mine; nu me lăsa în neștiință. Cum ai ajuns tu de ești vorbit de reu de toată lumea? Chiar eu și părinții mei ne supărarăm.”

„Da Viorică, am greșit foarte mult. Înaintea ta stă un finer care și-a pierdut ori și ce busolă, căci toată credința la un bine pentru el este nimicită. Doamne pentru ce m'ai pedepsit atât de grozav?” esclămă el dureros.

„Costică tu învoci numele lui Dzeu din nou. De unde provine aceasta schimbare a ideilor tale? Te conjur, spune-mi, nu me lăsa în confuzia care mi-o cauzează atitudinea ta”.

„Ai făcut minuni cu mine, Viorică. Când te-am auzit șoptind acele cuvinte pronunțate de pe buzele tale: „Crez într'unul Dzeu.” În momentul acela mi s'a părut că nu vorbești tu, ci că îmi șoptește un inger. Acele cuvinte mi s'au săpat în inima mea și nu se vor șterge niciodată. Viorică m'ai salvat, m'ai adus la adevărata credință. M'ai redeșteptat din întunecimea în care m'au aruncat nește netrebnci. Eu sin-

gur n'am știut ce fac cu mintea mea de băiat tiner; am fost orbit prin apucăturile perverse ale unor aventurieri“.

„Așă dară tu nu mai ești revoluționarul, socialistul, care s'a lăpădat și de părinții sei, cum ziceau părinții mei, cari nu voiau nici să auză de tine. Acum iară ești Costică cum te știam odată, când eram amândoi atât de fericiți“.

„Da, când eram atât de fericiți, Viorică; dar toată fericirea noastră s'a nimicit“.

„Nu Costică, fericirea noastră nu este nimicită. Să nu triumfeze reu-voitorii și intriganții. Trebuie să știi că calomniatorii tei cei mai mari au fost Lupeanu cu soția și copiii lor“.

„Se poate să numești tu pe logodnicul teu calomniator“, replică Costică.

„El nu-mi mai este logodnicul. L-am cunoscut cu ocazia nenorocirii tatălui meu. El este un tiner fără nici un sentiment, un egoist, un nepăsător. În năpraznica noastră nenorocire, n'a arătat nici un devotament. Pe când tu te-ai oferit să ne dai ajutor și grație ție ai adus pe acel doctor care a scăpat pe tata de primejdie. Eu am făcut în mine asemenare între tine și Lupeanu. Tu plin de devotament și el sta nemișcat simulând compătimirea. Atunci am socotit: dacă îmi voiu legă viața de acest fleac de băiat, când voiu avea nevoie de sprijinul lui, el me va întimpină cu nepăsare. Nu se poate să-mi leg toată viața de el. Astfel reflectând, am scos inelul din deget și i-l-am aruncat. Când me va întrebă mama ce am făcut cu inelul? am să-i spun tot. Despre mama sunt sigură că nu voiu întimpină nici o piedecă în hotărîrea mea; iar încât privește pe tata, care ține atât de mult să nu-și rumpă cuvântul odată dat, eu cred că el nu-și va sacrifica copila pentru ideea de onoare reu aplicată“.

„Viorică, tu cu mine ai făcut minuni. M'ai smuls din prăpastia perzaniei și m'ai adus la marginea fericirii. Un cuvânt dela tine și me faci cel mai fericit dintre muritori. Consimți că această mână de pe a cărei deget ai deslegat inelul de alianță, să o întinzi mie, care te-am iubit și te iubesc cu atâta ardoare?“

„Costică, sunt a ta până la moarte“.

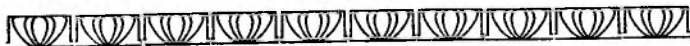
Mărescu scăpă de chinuri și dureri, însănătoșându-se deplin.

Costică după ce își văzū de studiu și ajunse licențiat în drept, duse pe iubita sa Viorică la altar.

Ei duc o viață foarte bună. Cum curge o apă lină curată, neturburată, așă își duc și ei viața neturburată de certuri și fel de fel de șicane.

Costică a ajuns deputat și este un aprig luptător pentru binele public.

Elena Aron Densușianu.

Cugetări.

În lumea aceasta toate sunt nimicuri efemere, dar e frumos și folositor să știi să alegi pe cele mai puțin efemere

*

Morala e singura femeie, care nu are nici o religie, dar pe care ori și ce religie crede că o are.

Tutunul.

*Pe mici fășii de țarină te văd cu frunza lată,
C'o floare pâlnoară în fețe vii bogată,
Sub soarele de vară câmpia 'mpestrînd:
Ce bine-ți stă tulpină după tulpină 'n rând!*

*Apoi în câmp lași firul, al verei vânt de-l bate,
Iar frunzele, cu grije, cu 'nțetul adunate,
Sub streșină se înșiră, pe fire, la uscat:
Așă apari de aur tutunule-adorat!*

*Și frunză lângă frunză te legi într'o păpușe,
Te-aduni în teancuri-teancuri pe paturi după ușe,
Atârnî de grinzi, pe unde mai afli câte-un loc:
Acelui ce te are ești vână de noroc.*

*În cară sau în sâni purcezi la lungă cale
Spre unde vor începe prefacerile tale,
Și nimeneu nu știe, când treci acoperit,
Ce bun pe lume trece, — un bun de negrăit.*

*Și iată-te în fire subțiri și mătăsoase, —
De par'că niște raze din lumi misterioase,
Prin magice cuvinte a vr'unui învățat,
Sunt prinse și o formă lumească li s'a dat.*

*Și iată-te, țigară, cu chipuri felurite,
Cu fel de fel de nume, măestru întocmite; —
Dar numele și chipul ori cum va fi să-l ai,
Menită ești plăcere adesea să ne dai...*

*Tovarășe de seamă a gândurilor mele,
Cuprinzi parfum de visuri, magie pentru ele,
Ca prin pustiul lumii să-și poată face drum:
În fumul teu e-o viață, cum viața e un fum!*

*Momentele frumoase și-atâta de puține
Sunt iute trecătoare, întocmai ca și tine;
Dar cât de trecătoare, mai dulci le faci a fi:
Prin fumul tău văd multe, și văd făr' a privi.*

*Când focul tău sclipește, prin scrumul ce se strânge,
Îmi pare-o scânteiere din vreme, ce se resfrânge
În traiul meu de astăzi, — duiioase amintiri
Ce vor să retrăiască trecutele simțiri...*

*Când păsurile vieții, ce ning curând la tample,
Îmi dau amară cupa, — tu faci să mi se 'ntample
Minunea negândită a tainicei uitări:
Ușoru-ți fum preface năcazu 'n alinări...*

*Pe când îmi este mintea în sine adâncită,
Iar tu, ca și uitată, în mâna 'ncremenită, —
Un fir ușor din tine se deapănă mereu:
Așă din al meu suflet întregul gând al meu.*

*Se duce unde, — fumul? Se duce unde, gândul?
Pe unde se strecoară, în spațiu, cutreerându-l?
Se duc... dar mai se 'ntoarce acelaș fum și gând?
Le 'nghite Vecinicia în mersul ei curgând...*

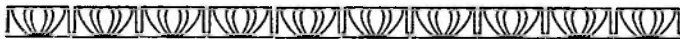
*Frecându-te, din tine rămâne scrum, Țigară.
Din visul care trece, realitate-amară.
Și altă 'n loc s'aprinde; și alt vis aripi ia;
Și vezi la urmă viața cum s'a trecut și ea.*

*Și scrum din noi rămâne după a derea-ființii;
Din scrumul nostru-i lumea menită suferinții...
Cât scrum de fast și glorie! Din cât scrum s'a 'ntocmit
Ast glob ce se 'nvaitește de geaba 'n infinit!*

*Aprinde-te, țigară, și fă să se simțiască
A mea alcătuire din zgură omenească.
Într'aripează-mi gândul spre lumi de fantazii,
Pe unde crește floarea eternei poezii...*

*Prin fumul tău străvezi-mi acele taine, care,
Desfac pe om de lumea ce nici un farmec n'are,
Parfumu-ți dăruiesc-mi senzația că sunt
În aștri unde nu e mirosul de pământ!...*

N. Radulescu-Niger.

Ocnașul.

Schiță după natură.

Eră prin iulie. — Me găsiam de două zile în Doftana. Venisem în excursiune pe jos dela Poiana, unde me aflam stabilit. Vizitasem Câmpina și voiam să văd și împrejurimile ei, de aceea me îndreptai spre această stațiune.

După ce cercetai ocnele de sare din localitate și pozițiunile — nu atât de pitorești — eră să me înnapoez, când îmi mai amintii că mai am de vizitat temnița.

Dumineca se permitea străinilor să între în temniță, să o viziteze și să cumpere lucruri, ce fie-care ocnaș și le expunea pe o masă lungă în coridoarele de pe lângă celulele lor, — așa mi se spusese și mie de gardianul ce eră postat la poarta penitenciarului.

— Pot să intru acum?... întreb eu pe gardian.

— Da, domnișorule.

— Te rog, atunci, fii așa de bun să-mi dai un gardian să me însoțească, îmi este teamă singur. Eu de! N'am mai fost prin asemenea temnițe. Cine știe ce mi se poate întâmplă!

— N'ai nici o teamă, domnișorule, ocnașii sunt toți în fiară și cu lanțuri groase de mâni și de picioare; afară de aceasta sunt și gardiani printre dânsii pe coridor, deci nu ți se poate întâmplă nimic; nu ești numai dta care vizitezi temnița, culuarul este plin de lume; sunt bucuroși încă ocnașii, să vie cât de multă lume să le cumpere lucrurile lor.

Am intrat incurajat de vorbele bătrânului gardian singur; străbătui prin mai multe coridoare mici strimte, întunecoase, până ce în sfârșit ajunsei într'un lung și spațios coridor unde se aflau ocnașii și lumea care mai venise ca și mine să viziteze închisoarea. Fel de fel de tipuri printre ocnași, unele mai înfricoșătoare ca altele.

Lume foarte multă venise în ziua aceea. Se întreceau toți, cari mai de cari, să cumpere obiecte, să

ducă câte un suvenir dela ocna. — Erau obiecte foarte frumoase, unele de sare sculptate, altele de lemn, nu știai pe cari să la preferi mai de grabă, toate lucrate cu o adevărată măiestrie.

Îmi atrasese privirile mele, înse, un bătrân ocnaș, prin sunetul lugubru al lanțurilor ce făcea să răsune întreg coridorul ca un hohot de ris ironic, la mișcarea picioarelor sale — decât obiectele ce se vedeau așezate pe masa cea lungă.

Me apropiai de el.

— De cât timp ești aci? îl întrebai eu. Mai ai mult? Sau ești condamnat pe viață?...

— Hei, hei, coconașule, — îmi răspuse el scoțind un oftat, — am fost osindit pe 25 ani muncă silnică în ocna. — Am împlinit eri 19 ani, — bun e sfântul — dacă voi trăi, mi-o ajută să scap și de cei șase ani ce-i mai am de petrecut aci, și mi-oi răzbună eu și pe ea!...

— Dar cine e aceea, de cara vorbești? îl întreb curios să aflu întreaga poveste a bătrânului ocnaș.

— Ea... femeia, păcatele mele Doamne, me aduse pe aici să-mi mănânc viața... Eram om muncitor, plugar cinstit, tot satul me iubiă, eram de pildă lor, începui el a-mi deșiră firul povestei sale... Hei, hei! Povestea mea e tristă, coconașule!

— Spune, spune, înainte, te ascult...

— Me insurasem cu ea — o chemă Ileana, — o fată frumoasă ca Ileana din poveste, — o iubiam la nebunie, ne luasem din dragoste. Eram flăcău de 29 ani, ea de 18 ani, sprintenă de îți eră mai mare dragul când o vedeai ducându-se cu cofele la fântână să ia apă, se țineau flăcăii din sat, ca haiducii la pândă după pradă, să puie mâna pe ea să-i fure vre-o sărutare, și le lunecă printre degete, făcea haz, și fugea ca o căprioară scăpată de urmărirea vânătorului.

„Norocul sau mai bine să zic păcatele, nenorocirea, blăstăm, urgia lui Dumnezeu, căzui pe capul meu, să-mi fie partea mea, ea Ileana cea frumoasă, cum o botezase flăcăii din sat. Eră fata unui om cinstit, plugar și el vecin cu mine. Trăiam așa de cu drag și ne iubiam așa de mult — de ne rămnea satul întreg. — Dar se vede că ne-au deochiat. — A trebuit să aibă și sfârșit dragostea noastră sfântă... Și un sfârșit așa de groaznic!...

„Arendașul — un grec de pe moșia unde aveam și eu o sfoară de pământ, îmi iubiă nevasta, — ba ce să zic, — după cum auzisem și ea îl îndragostii. Ileana me înșelă, me necinstii. Eu o țineam ca o mul ce se vede mângaiat de femeia sa — și care o iubiam ca ochii mei și me iubește și ea. Doar din dragoste ne luasem. Dar de unde, așa!... Eră femeia dracului, me lingușii, me mângaiă, me trimetea după cine știe ce nimicuri să me duc la târg, la oraș, să-i aduc câte ceva, prefăcându-se că-i lipsește ba asta, ba cealaltă, ba că nu-i este bine, mai știu eu ce, numai să găsească prilej să rămână singură ea acasă să poată face ce vrea, să primească în casa mea, pe iubitul ei, pe afurisitul de grecotei; și eu prostul — săracul de mine, Doamne, — nu m'aș fi gândit măcar vre-odată că femeia mea să-mi necinstească casa. Aș fi fost în stare să jur pe ce îmi eră mai sfânt, să fac și moarte de om, atunci când aș fi auzit pe vreunul că îmi zice: „Mă, Niculae, femeia ta te înșală în dragoste, iubește pe altul“... Amarnic me înșelasem în credința mea. — Bine a zis cine a zis, că: „Dacă îți iei femeie frumoasă, te înșală — nu e numai a ta,

— și de te însori din dragoste, de multe ori de ea n'ai parte!... Așa fusese pentru mine dat... se vede — să pătesc...

Și... doue lacrimi se iviră în ochii bătrânului, cari străluciau ca doi luceferi.

— Te rog sfârșește toată povestea, îmi place să te ascult cu toate că me înduioșează, me mâhnește suferința d-tale.

Voiam să aflu întreaga poveste, și urmăream cu multă atențiune ca să văd și sfârșitul...

„Nevasta mea Ileana plecase din vreme, înaintea de apusul soarelui, spre casă. Îmi ajutase la săpatul porumbului în ziua aceea.

Mie îmi plăcea să dorm afară, pe câmp sub cerul liber, și remasese pe o poiană — o pașiște verde — să me odihnesc, în apropiere de ograda noastră... O oboseală grozavă me ajunse. M'am trântit jos pe iarbă, barda o pusei la căpătâi — aveam obicei de nu me despărțiam de ea — o bardă mică pe care o purtam la brâu. — Me fură curând somnul.

... Pe la apusul luceafărului, me deșteptai, pare că me simt și acum în ce stare de nebunie me aflam; tremuram, nu știam ce să me fac, visasem un vis înfiorător.

Căutam să-mi pot de seama de ce să petrecea în mine, să-mi dau un răspuns; o, dar eră zădarnic. Nu mai puteam să ațipesc, pleoapele nu me mai ajutau. Sub groaza visului, puneam capul jos, înse me svârcoliam, nu mai eră chip să mai stau. Mi se părea că ochii stau să-mi iasă afară din cap, nu mai aveam răbdare. Capul me durea, corpul îmi tremurá ca cuprins de friguri, și inima îmi bătea să-mi spargă pieptul. — Cineva îmi spune — „du-te acasă“... — Me scol, iau barda de sub căpătâi, mi-o înfig în brâu și plec.

Ajunș acasă, me întrebam, me pipăiam să văd de nu visez încă, de e adevărat ce ochii mei vedeau.

Nu me puteam dumeri, mi se împăinjeniră ochii.

... În adevăr eră arendașul Năstase — afurisitul de grecotei, — nu me înșelase ochii. — Il văzusem bine prin fereastră, eră cu femeia mea Ileana, se sărutau și se desmerdau la mine în casă. Me înșelá — me necinstiá cu adevărat femeia mea, pe care o credeam cea mai cinstită.

Mi se părea că aud vocea ei, — a Ilenei mele — strigându-me, cerându-mi ajutor — „Săriți, oameni buni“.

— Dar nu, nu, ea nu strigá, veselă zimbând, ședea în brațele lui, cu mâinile înlănțuite de gâtul tâharului și îl sărutá.

Deschid poarta încet cu mâinile tremurând, alb la față ca un mort, — abia îmi auziam suflarea, picioarele aproape că nu me mai țineau.

Ah... ce groază me cuprinsese când prin fereastră ce da în curte am putut și mai bine zări pe afurisitul de Năstase cum desmerdá pe Ileana, nevasta — iubita sufletușii meu, — și o cuprindea cu mâinile sale pe după mijloc, sărutând-o.

Sângele mi se urcase la cap, tâmplele îmi svâncniau. — Eram nebun!... Ca fulgerul, nu-mi dau acum seama cum am putut pătrunde în casă, — și ce s'a petrecut în urmă...

... Atâta știu, — îmi amintesc că me vedeam târât de vătășelul dela curte și de câteva slugi, ce aler-

gară și veniră în ajutor de sigur la strigătele disperate ale nenorocitului grec Năstase.

Il omorisem! Mișelul își primise plata!...

Când me urcară în brișcă oamenii lui să me aducă în București unde trebuia să fiu judecat, îmi mai venisem în simțiri. Părea că me deștept dintr'un vis urât, dar me văzui plin de sânge pe piept și pe mâni, și-mi dădui seama de ce se petrecuse.

Îmi părea că îl văd încă pe el întins pe pământ. Cu ochii deschiși, scâlțați în sânge, cu capul crăpat și creerii eșiți afară, răspândiți și pe păreți, de lovitura ce-i dădusem cu barda.

Sângele îl văd încă, curgând în șiroaie, și pe ea pare că o văd — oh! n'aș mai vedea-o, — în cămașea ei albă de borangic, stropită de sângele mișelului, smulgându-și părul din cap disperată, strigându-mi: „Niculae, Niculae. Ce faci? Nu-l omori?!... Iartă-me!... Eu sunt vinovată!... Am greșit!“

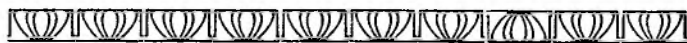
Și căzú și ea peste corpul lui rece... Voiam să-mi răzbun și asupra ei, dar nu mai avusem timp... Pentru Ileana, pentru ea, pentru dragostea inimei mele, sunt aci și sufer de aproape 20 de ani, munca iadului — îmi ispășesc nevinovata și sincera mea iubire. Așa mi-a fost mie scris să pat... Sunt osindit — pe nedrept — să sufer pentru dragostea mea cea mare, și care are să me bage curând în mormânt“...

Și doue lacrimi se rostogoliră pe obrazul lui veștejit.

Sdrângănitul ciudat al lanțurilor — la mișcarea picioarelor sale, me îngrozí și mai mult, me aduse la realitate, și me gândii că este timpul de plecare. Lumea deja se retrăsese, singur eu, care am fost curios să aflu sfârșitul tristei povești a sermanului unchias, me mai găsim în acel culuar.

Fui cuprins — la zgomotul lugubru al lanțurilor ocașilor, cari se retrăgeau mânați de sentinele în celulele lor, — de milă și înduioșat de spusele bătrânului ocaș, — ochii mi se umplură de lacrimi. Am plecat apoi după ce am cumpărat dela dânsul un obiect sculptat în sare, la care nici i-am dat atențiune, gândindu-me mai mult la trista lui poveste. Sermanul, din iubire — numai pentru dragostea lui mare, a suferit și suferă chinul nuncei zilnice la ocnă!...

Amedeu Georgescu.

Cugetări.

Nimic nu e mai pretențios ca arta, și nimeni ca femeia.

*

Când dai de o carte rea, o arunci în foc; când dai de o femeie rea, te aruncă ea pe tine în foc.

*

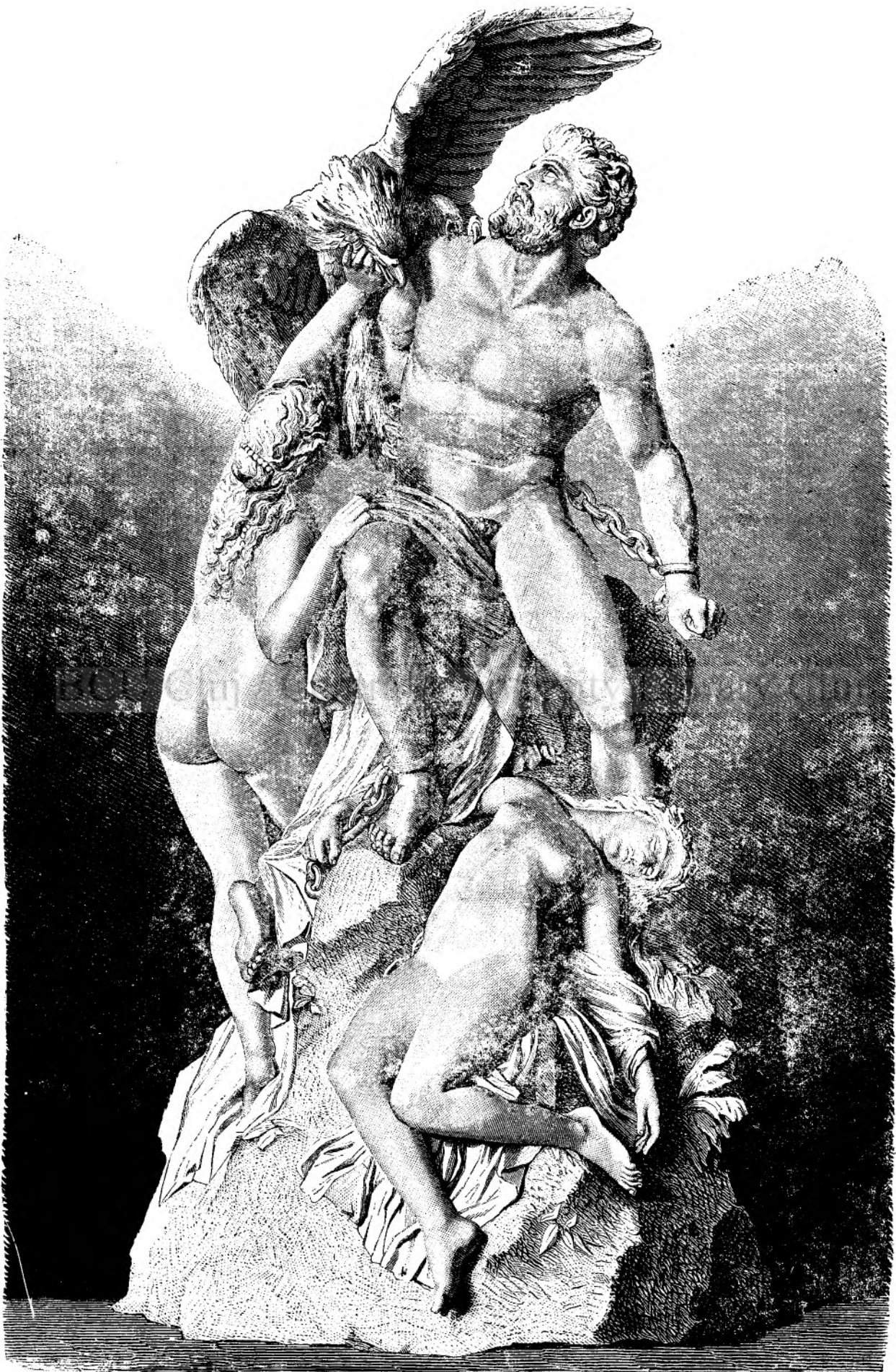
Ambițiosul merge cu pasiunea-i până acolo, că nu-și așteaptă moartea, ci se omoară el singur.

*

Iubirea te face: une-ori să sui, alte-ori să cobori treptele sociale.

*

Numai acele ființe sunt cu adevărat divine, care se nasc, trăiesc și mor tot idealiste.

Statua lui Hercule

Toarce.

*Toarce puică, toarce blând
Firul lung subțire:
Și să-mi țezi din el cântând
Cămașe de mire.*

*Gânduri dulci urzește 'n ea,
Tot doinind mi-o găță.
Coasă-mi câte-o micșunea
Pe zarea curată.*

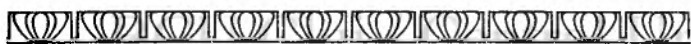
*În izvorul ielelor
Să mi-o speli drăguță
Și 'n razele stelelor
Să-o albești puicuță.*

*În livezi cu flori cerești
Să mi-o 'ntinzi la soare:
Să mi-o uște îngerești
Zine și fecioare.*

*Să-o vrăjească zinele
Cu vraja întreagă:
Cât mi-o ține zilele,
Să te am tot dragă.*

*Toarce puică, toarce blând,
Toarce tot intruna.
Lângă tine eu cântând
Împlietesc cunuua.*

Emil A. Chiffa.

Grația Țarului.

De M. Brée.

– Bunul și dreptul nostru Țar te-a iertat. Îndepărtează-te!

Cu forța a trebuit să-l scoată afară, ca să poată închide poarta în urma lui.

El înse și atunci și-a întors privirea spre temniță, ca și când s'ar înfiora de libertate.

S'a obișnuit în cea îngustă și întunecoasă, și lumina îi făcea reu ochilor.

Icoana vie a stradei i-a inspirat o frică necunoscută.

Și-a tras căciula pe ochi și a plecat.

Abia a putut să facă trei-patru pași.

I-au slăbit oasele. Au lipsit ceva de pe ele – lanțurile grele au ramas în temniță; el s'a obișnuit cu ele, întocmai ca cu întunerecul și cea îngustă.

Încet și cu greutate și-a tras înaintea corpul slăbit. Pe sub căciulă a zărit că stă lângă malul Nevei.

A fost dedimineață. Pe stradă și împrejurul riuului nu se vedea nici o ființă.

Ca o pasere, când scapă din colivie, și nu poate sbura îndată, ca și când i-ar fi frânt aripile, așa sta el rezimat de un stâlp lângă riu.

Apa l-a îngrozit. În toată ziua i-a auzit din temniță murmurul și tremurând a gândit, că odată, poate să-și afle sfârșitul zilelor în Neva.

Cu curiozitate s'a uitat împrejurul seu.

Totul i-a părut atât de cunoscut, totuși înse îi era atât de străin – ca și când ar visă.

Da, căci nu e ris aceasta, că el e liber acuma?..

Nu. Tătuțul, puternicul Țar, l-a iertat, l-a agrățiat.

Ce? Ce i-a iertat lui? Ce crimă a făcut el?

Nu a știut. Nu, nici atunci, nici acuma. Și nici nu i-s'au spus vre-odată, deși cu tărie a pretins aceasta. Mai târziu nu a mai întrebat, căci încetul cu încetul și-a pierdut simțirea, cursul gândirilor...

A mers înaintea. În sfârșit a ajuns lângă pod. A încercat să citească numele podului. Abia a putut să facă aceasta; a murmurat ca un copil, care încă nu știe cefi bine. „Podul Troiz-ky“ – a îngănat. „Podul Troizky“ a repetat cu voce mai sigură.

Acuma a început să cunoască locul. Acolo, după cealaltă parte a podului a locuit oareș-cândva – acolo a fost el fericit oareș-cândva... Când?... Câți ani sunt de atunci?... Poate să fie cinci... zece... o viață de om.

Câți ani are el acuma? A simțit că e bătrân, foarte bătrân. În temniță nici odată nu a știut când a dispărut o zi și când i-a luat alta locul. Septămănila, lunile, anii au fost ca niște raze triste, dureroase, au dispărut în liniște.

Și-a urmat drumul.

Prin fereastra unei prăvălii mari, a zărit un moșneag cărunț, cu înfățișarea de compătimit, cu spatele gârbovite, cu fața palidă, cu ochii stânși, cu hainele zdrențoase.

S'a cutremurat din tot corpul și s'a uitat împrejurul seu.

Nu a fost nime.

O, cerule! Nu poate să fie el – am recunoscut trăsurile feței, căci el, odată, a fost un tiner vios și fericit.

Cu groază a mers înaintea.

A cunoscut stradele pe cari mergea, a cunoscut partea orașului Moscva, unde a petrecut el – și norocul lui.

A început să meargă cu pași grăbiți; a parcurs stradele înguste până când s'a oprit la o casă sărăcăcioasă și murdară – care acuma strălucia în o lumină cerească.

Când a voit să păsească în lăuntru, un bărbat i-a oprit drumul, strigând cu voce dură:

– Unde mergi?!

Moșneagul a voit să răspundă, înse nu a putut, pe buzele lui se jucau nește cuvinte neînțelese, ca și când ar fi fost mut.

– Acuma știu! Ești mut! zise portarul.

Moșneagul și-a adunat toate puterile, dar nu a putut să vorbească.

Ochii i-au înroșit, și cu greutate a murmurat:

– Unde e nevasta mea?... Unde e copilul meu?...

– Cine ești tu? Cum te chiamă?

– Eu... eu...

Moșneagul și-a încruntat sprâncenele, și-a trecut mâna peste fruntea-i ferbinte, dar nu a putut să-și spună numele.

Portarul a ris.

– Hahaha! Ți-ai uitat și numele, tătuțule?!

Din ochii moșneagului lacrimile curgeau șiroaie, buzele îi murmurau cuvinte dureroase.

Portarul de odată și-a adus aminte de ceva, ceea ce i-a oprit risul.

– Dumnezeule! a esclamat el – doar nu ești tu Vasily Sergevici?

Moșneagul a dat un țipet. Și-a ridicat mâinile spre cer, și a strigat:

– Da!... Da!...

– Ei, te-a eliberat?

Sergevici nu a zis nimic; de nou a voit să între în casă.

– Ce vrei?

– Unde e nevasta mea?... Unde e copilul meu?...

– Hm! Se înțelege, tu încă nu știi, sermane om...

– Ce?... Ce?...

– Maica Domnului a chemat-o în împărăția Cerului.

– A murit!...

– Sunt mulți, foarte mulți ani de atunci... Nu a putut să câștige hrană pentru copil... Copilul a murit, ea nu a putut să supoarte lovitura aceasta... Apoi într-o noapte senină... da... de pe podul Troizky a sărit în Neva...

Vasily Sergevici, a gemut liniștit; durerea l-a nimicuit cu totul.

– Vină în odae, tătucule, să te încălzești! a zis cu compătimire portarul.

Moșneagul a tăcut, iar portarul a ridicat din umeri și apoi s'a îndepărtat.

Vasily și-a răzimat capul de perețele casei și a stat acolo tremurând.

E foarte dureros să ne amintim astfel de fericirea dispărută, pentru care acum, cu mult mai mare ne este nefericirea.

Cu un suspin înăbușit a părăsit casa și a pornit spre strade.

S'a oprit înaintea podului Troizky și s'a adâncit în privirea apei. Acuma a știut de ce s'a îngrozit el așa de mult în temniță, când a auzit murmurul apei.

Vântul rece șueră. Și el nemișcat a răbdat frigul, pentru că a simțit, că acum de nou începe să uite – să uite – să uite!...

A mers apoi înainte; se împiedecă la tot pasul, ca și când ar fi beat.

Oamenii rideau de el, copiii îl batjocoriară – el înse nu a văzut, nu a auzit nimic.

Privirea lui a fost ațintită numai asupra zidirii întunecoase, la care s'a oprit.

Cu zgomot a bătut în poartă.

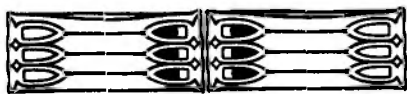
Directorul temniței l-a întrebat:

– Ce vrei aici?

– De ce ați fost atât de cruzi față de mine – de ce m-ați alungat de aici? – a zis Vasily, cu amărăciunea cea mai mare. Lăsați-me în lăuntru! Eu sunt mort! Eu sunt mort! Lăsați-me înapoi, în mormântul meu.

– Indepărtează-te! – a strigat directorul. Bunul și dreptul nostru Țar te-a iertat. Indepărtează-te!

Alex. Țințariu.

Limbagiul copiilor.

Copiii imediat după naștere n'au aproape nici o legătură cu lumea exterioară, din cauza nedesvoltării simțurilor. Abia după 2 luni, dacă sunt normali, se observă urmele unui rudiment de limbaj, care se manifestă prin câteva sunete pentru a-și exprima bucuria, zgomotele ce se deosebesc de plânsetele și țipețele de durere. Sunt nește silabe mute și nearticulate, dar melodice și dulci pentru urechea mumei lor. La 5–6 încep sunete monosilabe, cari par a căpăta un senz oare-care ca ba, bo, da. Atunci copilul caută să imite zgomotele pe cari le aude și va începe să zică papa, mama, baba, dada. La vârsta de un an, el va recunoaște pe tatăl seu și îi va zice chiar papa îndată ce-l va zări.

În al doilea an limbajul devine mai deslușit și vocabularul copilului se mai îmbogățește. Când au împlinit 2 ani, unii copii, mai ales fetele cari sunt mai precoci decât băieții, vor putea construi oare-cari fraze scurte și par a înțelege cuvintele, pe cari le pronunță mai mult sau mai puțin corect.

Când copiii ajung la vârsta de 3 ani, dacă n'au ramas îndărăt, trebuiesc să vorbească bine, în caz contrar sufer de vr'un defect mintal sau sunt surdo-muți, și nu frâul limbei e de vină cum cred multe mume și își duc copiii lor să-i taie de limbariță.

Graiul în genere a preocupat din toate timpurile și preocupă încă pe învățați, cari cată să-și dea seamă de modul formațiunii sale, de origina sa.

Una din teoriile admise astăzi și care corespunde observațiunilor zilnice, este a lui Albert Lemoine și el crede că își formează singur limbajul, și aceasta nu mult timp după naștere. Ori de câte-ori un copil va suferi, el va scoate un țipet instinctiv, pe care doica va căută să-l talmăcească, și-l va pricepe; pentru copil înse care nu știe încă să le utilizeze cu voia, nu vor avea nici o însemnare. Incetul cu încetul înse el observă graba cu care muma sau doica se interesează de el la cea mai mică mișcare, și atunci de multe ori țipă fără să aibă vre-o durere, pentru ca să fie mângăiat. Atunci copilul își manifestă deja prin sunetele voci trebuințele sale, începe origina graiului.

În cele dintâi băgaeli ale copilului se disting deja vocale și consunante, și de aci cu timpul vor naște rădăcinile vorbelor și încetul cu încetul toate elementele limbajului. Modul acesta de graiu, se schimbă prin mișcările obrajilor, limbei și a buzelor, și mai târziu va alcătui cu ajutorul voinei cuvintele unei limbi. Aceste cuvinte legate între ele, vor urmă un lanț de gândire și graiul va fi complet format.

J. J. Rousseau a zis: „Copilul fiind nevoit să-și explice trebuințele sale, și prin urmare având mai multe lucruri de spus mumei sale decât muma lui, el va recurge la fel de fel de invențiuni, și limba pe care o va întrebuiță va fi negreșit propria sa muncă“.

Copiii învață dar singuri să pronunțe, înse totde-auna vor vorbi după cum vor auzi, de aceea să căutăm să le vorbim bine și corect. Nu este greu pentru un copil care pronunță deja câteva vorbe, să țină minte numele precis al unui lucru; de aceea să nu-i încărcăm memoria cu cuvinte schimonosite și necorecte, pe cari va trebui să le uite și să le înlocuiască cu altele.

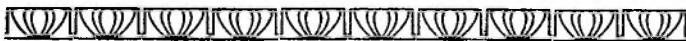
Trebuie să menajăm micii lor creeri căutând să le dăm o direcțiune de activitate potrivită cu vârsta lor, când ne gândim câtă muncă intelectuală desvoaltă un copil până la vârsta de 5 ani. În această perioadă el capătă mai multe noțiuni decât în tot cursul vieții sale.

Sunt în adevăr unele litere, cari sunt mai grele de pronunțat decât altele, greutatea acestor copii le trec repede, prin spiritul de imitație cu care sunt înzestrați, dacă vom avea grije să le vorbim deslușit și să obligăm pe toți din casă să aibă această grije.

Din această educațiune rezultă că copiii vor vorbi curat, corect și plăcut, și limbajul lor va fi exact și neafectat.

Negreșit că se va evita ai face pedanți învățându-i termeni tehnici, pentru a nu obține un efect contrariu de ceea ce urmărim. Mai târziu când vine timpul studiilor, cuvintele cari încă din mica lor copilărie vor fi bine înțelese, vor ajuta memoria și vor susține inteligența.

Toate aceste sunt atâtea căi bune pentru viitor, este un adevărat timp câștigat, îl cruțăm de ostăneală, și spiritul seu se obișnuiește astfel și îl prepară pentru o conversație frumoasă. Mai târziu, copilul astfel preparat, va ști să întrețină familia, va ști să povestească frumos o anecdotă, va ști să-și dea socoteală de cele ce citește, își va exprima ușor ideile sale și astfel va fi foarte bine primit pretutindeni.

Despre Românii din Macedonia.

În „Buletinul Societății Geografice Române”, anul al XXV-lea semestrul II, pe lângă importante articole ale doamnei Ortensia Racoviță, Miron Nicoiescu și G. A. Orăscu despre care ar fi multe de zis, fiind foarte interesante și de actualitate, se află și un articol de dl V. Diamandy intitulat: „Statistica comunelor românești din Turcia” cu o hartă.

Asupra acestui articol me voi opri puțin pentru a pune în evidență importanța lui pentru toți aceia cari se ocupă de frații noștri din Macedonia.

În această statistică dl Diamandy în mod clar și bazat pe o mulțime de studii anterioare arată că până în prezent nu s'a putut da o țifra exactă a populațiunii române din Provinciile Turcești. Cu toate acestea, după toate probabilitățile, cea mai exactă pare a fi cifra dată de generalul Baron von der Goldtz, cel mai cunosător în afacerile orientale; după acesta numărul Românilor este de 800.000, acest număr mai este susținut de Emil Picot în „Les Roumains de Macedoine” și de regretatul Nenițescu în cartea sa „Dela Românii din Turcia Europeană”.

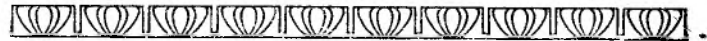
Cu toate acestea dacă ar fi posibilă o statistică exactă, de sigur numărul Românilor din Macedonia s'ar vedea că este cu mult mai mare și am putea susține cu toată siguranța că țifra de 1,200.000 Români dată de regretații: Dimitrie Bolintineanu și doctorul Obedenaru este exactă.

Astăzi avem în Macedonia 76 școli dintre care: un liceu la Monastir, două școli comerciale, una la Salonic și alta la Ianina, un gimnaziu la Ianina, o școală profesională de fete la Monastir, celelalte sunt școli primare de băieți și fete. Cele mai vechi școli

sunt: școala mixtă din Târnava și școala primară de băieți din Vlaia-Clisura întemeiate pe la 1865.

Harta făcută după Carl Pencker și Statul Major Austriac este de mare importanță, căci clarifică foarte bine cum sunt răspândiți Românii în întreaga peninsula Balcanică, Acolo se vede că cei mai numeroși Români sunt în vilaețele Scodra, Salonic și Ianina, totuși sunt destui Români și în partea Nord-vestică a Tesaliei.

Așteptăm ca dl Diamandy să reia această chestiune pentru a ne da un studiu mai amănunțit.

Poezii populare.

Din Bilhor.

Pusei șaua pe murgul,
Luai drumul de-a lungul.
Când fusei lângă mândra,
Murgul prinde-a râncheză.
Legai murgul de fereastră,
Me băgai la mândra în casă,
Ea-mi pune cina pe masă,
Eu cina și mai remase.
Mândra începe-a me muștră
C'am cinat și la alta,
Eu juram și nici nu prea,
Că știam că-i cam așa.

Floriciă în colțul mesei,
Mândru plâng ochii miresei,
Dar nu așa ca unul.
C'acela ști ce-i dorul,
Mirele-i cu voe bună,
Că merge și se cumună.
Mireasa-i cu voie rea,
Dar cum n'ar fi draga mea,
Că își schimbă portuțul
Și își lasă drăguțul,
Și locul din șezători
Și drăguțul din feciori.
Și locul din șezătoare
Și drăguțul ca o iloare.

Culese de:

Adrian V. G. Lazar.

Poezii populare.

— Din comitatul Huniadoarei. —

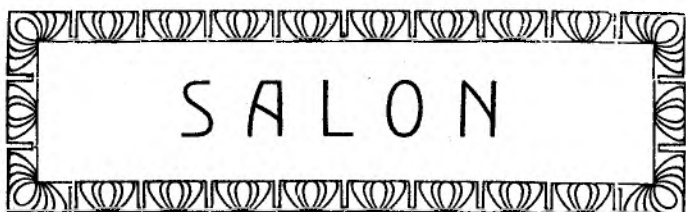
Frunză verde ș-o nuia,
Cum nu-mi fac inimă rea:
Eu iubesc, altul mi-o ia,
Eu iubesc seara la lună,
Altul vine și mi-o fură:
Eu iubesc și dau arună,
Altu-o ia și se cumună!...

O! tu lună și voi stele
Plângeți durerile mele;
Iar ție doamne me rog
Să-mi dai minte și noroc.

Culese de:

Iuliu V. Ioanovici.

Apropiere.

Venise din provincă ca să-și continue studiile. Penziunea ce o primia nu-i permitea să ducă decât o viață cumpătată. Inchiriasse o odaie în fundul unei curți liniștite. Adesea uită că trăește în mijlocul unui oraș zgomotos și avea senzația că se află în orașelul seu natal.

Tăcerea în care, de obicei, eră cufundată acea parte a orașului, potolia nervii înfierbântați de avântul unei vieți sbuciumate și, atunci își luă vioara de mai zicea câte ceva înduioșetor de trist.

Muzica eră o scumpă mângăere pentru student; iar vioara, singuru-i prietin.

Își innecă năcazul sau durerea în valurile de armonii, când lăsă arcușul să alunece cu patimă pe coardele tresărind de farmec și ochii îi schinteiau de mulțumire.

Dar, când lipsurile unui trai întunecat îl copleșiau, uită și de vioară, ca și cum nimic nu-l putea mângăia.

În acele clipe de pustiu sufletesc auzia acordurile unui pian și tresăria. Bucăți executate cu căldură și precizie, o tehnică uimitoare, îi fermecau auzul.

De perețele camerei unde locuia studentul, erau alipite nește case vecine. Muzica asta se repetă în fiecare seară și dânsul se obicnuise mult. Lipsa ei o simția pe dată și atunci i-se părea că în juru-i e cu desevărsire singurătate și pustiu. Când clapele resunau ca o furtună amarnic deslănțuită, ceva par'că îi spunea că nește degete subțiri ale unei ființe drăgălaşe sburau cu patimă pe de-asupra pianului vibrând. Și adesea trecea pe dinnaintea caselor, unde credea că locuește o fată cu degetele albe și fine. Dar nici odată n'a zărit nimic, n'a văzut pe nimeni decât, câte odată un bătrân sau alte ori nește copii zburdalnici.

Eră octombre pe sfârșite. Toamna eră rece, cu zile posomorâte și ploioase. Umezeala îi innăbușia sufletul și frunzele îngălbenite se și grăbiseră să împodobească pământul desgolit.

Clavirul resună tot mai rar și studentul cântă mai des din vioară. I-se părea că cineva îi ascultă istoria vieții povestită de strune și atunci sermanul artist — fără milă — scotea bucăți întregi din inima sa rupte; neștiind că plânsetele acelea de vioară pătrund de durere un suflet pe ducă. Dela o vreme, clapele pianului amuțiră de-abinelea.

Seara studentul nu mai auzia nimic decât vâjeitul vântului și foșnetul ploilor innalți.

Eră tristă vremea, dar trist eră și el.

Intr'o zi noroasă, zări la poarta pe dinnaintea căreia nu încetă a trece, fâlfăirile a doue flamuri de crep alb. Inima i-se strânse, ochii i-se împăienjeniră. Când fuse aproape, tocmai intră în curte o familie în doliu.

Dânsul păși pe urma lor. Mergea încet, cu capul în jos, tăcut, deși nu cunoștea pe nimeni. A intrat în salonul cernit și privirea lui în flacări se îndreptă spre racla așezată pe un catafalc înconjurat de flori și de coroane.

Zări o figură de ceară încadrată într'un păr blond și bogat, și un zimbet de supremă fericire pe nește buze vinete.

Ii veniră lacrimi.

Nu departe, vorbiau doue bătrâne.

Una zicea că n'a văzut în viața ei o moarte mai ușoară ca a fetei acesteia. S'a stâns încet, pe neșimțite.

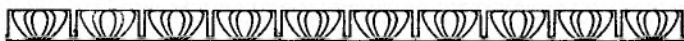
— Doamne! și mult îi mai plăcea să cânte.

— Din gură?

— Nu, știea pianu. Când boala nu i-a mai îngăduit să se ridice din pat, simția o mare plăcere ascultând o vioară de alături.

Studentul izbucni în plâns și părăsi salonul. Fusesse o lovitură crudă.

Șt. Princl.

Americanele.

Ne-am obicnuit a consideră pe americane ca pe nește femei deștepte, culte, și mai ales energice și dotate cu o mare voință.

Le-am văzut înse în tot-de-auna prin prizma depărtării, și ne-am obicnuit să le admirăm, cum admirăm tot ce e străin.

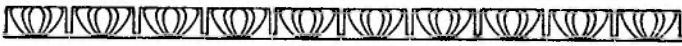
Un jurnalist american, d. Cleveland Moffet, și-a luat sarcina de a descrie pe femeia americană, așa cum este ea în realitate. Femeia americană, este așa cum ne-am închipuit-o noi, adecă o femeie de energie și de voință, numai până se mărită. O fată tineră care ocupă o funcție într'un mare magazin, și care arată aptitudini remarcabile în acest fel de afaceri, zicea că vrea să aibă acea ocupație numai până se va mărită, și că n'ar consimți să mai muncească după măritis, pentru nimic în lume. Altele își scuză această purtare a lor, zicând că dacă ar munci și ele, bărbații s'ar dedă lenei și ar așteptă totul dela ele.

În asta sunt și bărbații vinovați. Ei nu numai că își iubesc femeile, dar le idolatrizează. Femeia americană e un fel de suverană, care a devenit despota bărbatului seu. Omagiile cari i-se aduc, nu i fac nici o impresie, de oare-ce i-se pare că așa i-se cuvine, și găsește foarte logic, ca bărbatul să muncească pentru ea. Bărbatul se devotează a-i furniză banii necesari, și ea prinde gustul, obiceiul și chiar trebuința tuturor plăcerilor, pe cari pot să i le dea banii. Bărbatul își îndoește activitatea, fără înse să aștepte vre-o recunoștință dela femeia sa.

În unele menaje americane, femeia poartă palaria de doue-zeci dolari una și cutreeră toată ziua magazinele, iar dacă bărbatul seu ar vrea să cheltuiască cât de puțin și pentru sine, s'ar indignă. De asemenea veți vedea pe americana, gătită ca pe o regină de teatru, lăsând să treneze o jupă bogată, fără că măcar să-și dea osteneala s'o ridice, instalată în prima cofetărie și mâncând numai la o gustare prăjituri de câte doi sau trei dolari — pe când bărbatul trebuie să se mulțumească cu o cotletă și un pahar cu lapte.

măncate și acelea în picioare, pentru a nu perde prea mult timp, și într'un birt de mâna a doua.

Iată dar pentru ce am zis mai sus că femeia americană este despota soțului seu. Și repet încă odată, că bărbatul este marele vinovat, și de altfel cel dintâi care își ia pedeapsa. A vrut să facă din femeia sa o păpușe, pe care s'o înconjoare de tot luxul și de tot confortul dorit de ea, și a făcut tocmai ca bărbatul Norei din piesa lui Ibsen. Păpușa înse într'o bună zi, s'a recunoscut femeie, și indignată de starea sa, a plecat. Altele înse rămân păpuși... sermane păpuși cari nu pot să-și mai regăsească sufletele!

L I T E R A T U R Ă.

Academia Română și regele Carol. Academia Română, dorind să aducă tributul devotamentului seu regelui Carol, la serbarea din anul viitor a jubileului de 40 de ani de domnire, a luat hotărîrea să publice toate adresele, discursurile și comunicările de tot felul, adresate regelui dela 1866 și până astăzi, precum și răspunsurile Suveranului. Toate aceste vor cuprinde mai multe mari volume. Actele, publicate în ordine cronologică, vor fi însoțite de note esplendide.

Mănăstirea și comuna Putna. Dl Dimitrie Dan, un distins bărbat de litere al Bucovinei, membru corespondent al Academiei Române, a scos la lumină în edițiunea Academiei un volum foarte prețios, care, sub titlul din fruntea acestor rânduri conține un studiu amănunțit asupra mănăstirii și comunei Putna. Autorul ne descrie situația mănăstirii și comunei Putna, face istoricul mănăstirii și bisericii, zugrăvește mormintele, odoarele, acoperimentele și aerele; dă un conspect al cărților vechi manuscrise și tipărite din mănăstirea Putna; un capitol prezintă ocupațiunea, portul, locuința, datinele și credințele poporului român de acolo; altul ne arată viața literară și culturală a mănăstirii. O carte de cea mai naltă însemnatate. Preț 3 lei.

Din primăvara vieții. Dl Emil A. Chiffa, bine cunoscut și din coloanele foii noastre, a scos la lumină sub titlul acesta, la Bistrița, un volum de poezii. Autorul se prezintă ca un liric, care cântă sentimentele inimii. Face aceasta în o formă plăcută și ușoară, ca un cântăreț de familie, precum arată și poezia reprodușă în numărul acesta. Preț 1 cor. 50 bani. De vânzare la autorul în Bistrița.

Studii pedagogice și discursuri. Dl dr. Vasile Bologa, directorul școlii superioare de fete a Asociațiunii din Sibiu, a scos acolo într'un volum sub titlul acesta câteva lucrări pedagogice și discursuri ce a ținut la diversele festivități școlare. Ambele soiuri de produse literare prezintă un studiu profund al stării noastre pedagogice și au să atragă luarea aminte a profesorilor noștri. Preț 2 cor., 2 lei.

Poezie românească în ungurește. Ziarul „Az Ujság” din Budapesta publică în numărul seu din duminica trecută, tradusă în ungurește, poezia „Înmormântare pe mare” de dl Emil Isac. Traducerea bine reușită e făcută de dl Andreiu Török.

Reviste noue. La Brașov a apărut o nouă revistă culturală, economică și socială, sub titlul „Drep-

tatea”. Apare în fie-care sâmbătă, prețul de abonament pe un an e 5 coroane. Proprietar și editor: Simeon Theodor, redactor responsabil George Drăghiciu. — *La Cluj* va apărea la anul nou sub titlul „Orizontul”, o revistă științifică, literară, socială și politică, redactată de dl V. E. Moldovan; ca prim-colaboratori se anunță dnii Alesandru Ciura profesor, dr. Cassiu Maniu avocat și dr. Valer Moldovan adv. Noua revistă va apărea odată pe lună. Prețul de abonament la an 10 cor., pentru România 14 lei.

Doze ziare românești în Basarabia. În Chișineu va apărea în curând un ziar românesc intitulat „Noua Vieță”. Noul ziar se va tipări cu slove cirilice, ca să-l poată cetii mai bine toți Românii din Basarabia de nord și de sud. Se va da ca suplement la ziarul „Besarabskain Jisni”. — Organul comitetului Ligei culturale a Românilor din Basarabia va scoate asemenea un ziar. Titlul acestuia va fi „Basarabia” și se va tipări cu litere latine.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Concertul Corfescu în Brașov. Baritonul Nicolae Corfescu a dat la Brașov în seara zilei de St. Nicolae un concert cu concursul dlui director de muzică Rudolf Lassel, în sala redutei orașului. Programa: 1) Schubert: a) Du bist die Ruhe; Erlkönig. 2. a) Leoncavallo: Marele prolog din opera „Pagliacci”. b) Wagner: Aria stelei din opera „Tanhäuser”. c) Danko Pista: Eltörött a hegedüm. 3. Massenet: Recitativ și arie din opera „Hérodiate”; Macray: Der Pilgrim vor „St. Just”; Iacob Mureșianu: Doina Ciobanului. 4) Eugène Diaz: Mare arie din opera „La coupe du roi de Thulé”; Kun: Lehulott az öszi rozsa levele; G. Dima: Mugur mugurel. 5. Verdi: Mare arie din opera „Ernani”; Rossini: Cavatina lui „Figaro” din opera „Barbiere di Seviglia”. Concertul, în prezența unui public frumos, a avut un succes mare. Dl Corfescu a fost aplaudat cu entuziasm atât pentru vocea, cât și pentru arta sa.

Concertul dsoarei Cionca la București. Dsoara Aurelia Cionca, bine cunoscută și dincoace de Carpați, a dat în săptămâna trecută un concert la București care a reușit escelent, dar auditorul s'a compus mai cu seamă din străini, în deosebi colonia germană s'a prezentat în număr mai mare. Elita românească, serie „Cronica” strălucește totdeauna prin absența ei când e vorba de vr'o personalitate artistică a neamului nostru; dar aleargă pe capete ori când e vorba de vr'un artist de importanță străină, pe care îl socotește cu atât mai mare, cu cât prețurile sunt mai umflăte.

Concertul Lengyel-Olteanu în Brașov. Renumitul virtuos de pian dl *Ernst Lengyel* de Bagota, care încă nu e decât de 11 ani și cântăreața de operă și concert dsoara *Clotilda de Olteanu*, au dat joi la 14 l. c. un concert în Brașov, cu concursul dlui pianist Paul Richter. Concertul a reușit escelent; tinerul Lengyel este deja un mare artist, care a produs admirație generală. Dsoara Clotilda Olteanu asemenea a stărnit însuflețire nesfârșită cu vocea sa puternică și melodioasă de sopran. Lume nu prea multă.

Dela Teatrul Național din București. Aflăm din ziarele bucureștene, că dl C. I. Nottara ș-a dat dimisiunea din societatea dramatică a Teatrului Național. Comitetul a primit-o.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Societatea academică România Jună a tinereții române din Viena s-a constituit comitetul pe anul școlar 1905/6, în adunarea sa generală din 8 decembrie astfel: Preș. George Cosma, cand. ing.; vicepreș. Teodor Fedoreac, cand. for.; secr. I. Ioan Teliman, cand. arch.; secr. II Vasile Grecinc, stud. fil.; casar Teodor Tovarnițchi, stud. merc.; contr. Silvian Dimitrovici, cand. for.; bibl. Eugen Forgaci, stud. iur.

Societatea Carmen Sylva a tinereții academice române din Graz s-a constituit comitetul astfel: președinte Cornel Dărămuș stud. med.; secretar Aurel Dobrescu stud. med.; cassar Ervin Catineanu stud. med.; bibliotecar Ioan Albou rev. merc. stud.

CE E NOU?

Hymen. Dl Ioan I. Negruțiu inginer în Kaposvár și dsoara Paraschiva Vintilă din Năsăud se vor cunună la 9 ianuarie 1906 în Năsăud. — Dl George Magyar, proprietarul tipografiei „Patria” unde se tipărește și foaia noastră, s'a logodit cu dsoara Mărioara Bica, fiica dlui Vasile Bica, proprietar în Tășad.

Dl Goga în serviciul Asociațiunii. Aflăm cu bucurie dela Sibiu, că comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român a ales în postul vacant de al doile secretar al Asociațiunii pe distinsul nostru poet dl Octavian Goga.

Concurs pentru chromatica poporului român. Dl dr. C. I. Istrati din București face apel la toți fruntașii poporului român de pretotindenii, rugându-i să-i adune datele necesare relative la modul după care sătencile văpșesc lănurile de bumbac, cânepă, în, mătășurile, lemnul, paiele și nuielele. De asemenea, modul cum văpșesc ouele, brăiele și florile caselor; procedeele ce întrebunțează pentru a văpsi aluaturile, vinul, rachiurile, precum și cum își pregătesc sulimanurile pentru față; instrumentele cu cari se servesc pentru aceasta și ori ce alte însemnări ce vor crede de cuviință. Descrierea va fi limpede făcută, arătând în totdeauna numirile populare ale substanțelor de care se slujesc, fie ele de natură minerală, vegetală sau animală. Se vor desenă figurile instrumentelor întrebunțate, arătându-se numirile lor și ale părților lor. Pentru lucrări, dl dr. C. I. Istrati a instituit trei premii, primul de 150 lei, al doilea de 100, al treilea de 50 lei. Lucrările cu materialul adunat vor putea fi trimise la dsa până în prima septembrie 1906.

Prelegeri pentru popor. Despărțământul Zernești al Asociațiunii din Sibiu, luând hotărârea ca în duminicile din postul Crăciunului și al Paștilor să se țină prelegeri populare, aceste au și început. În prima a vorbit dl Nicolae Găroiu despre „Legi și legiuitori”, în a doua dl Pompiliu Dan despre „Începuturile și trecutul comunei Zernești”.

Au murit: Nicolae Ionescu, parocul comunei Iaz, dieceza Caransebeș, la 1 decembrie, în etate de 65 ani; — Nicolae Bărsan, învățător penzionat, în Brașov la 30 nov. v. (13 dec. n.), în etate de 44 ani.

Cine vrea să aibă peste tot anul o carte bună și folositoare în casă, să grăbească a cumpără Calendarul „Poporului Român” pe anul 1906, care conține pe 204 pagini 74 articlii și 80 icoane foarte frumoase și bine reușite. Între altele conține extras din legea comunală Cap. I—X, ce trebuie să știe fiecare sătean

cu carte. Deci grăbiți și cumpărați! Prețul numai 40 fileri și 10 fileri pentru poștă. Dela 15 exemplare în sus 15%^o rabat și poșta plătită. Comercianților 25%^o. Se poate comandă dela tipografia „Poporului Român” Budapesta, VII. Amazon-utca 6—8.

Aviz abonanților noștri.

Numerul viitor al foii noastre va apărea, în ediție de Crăciun, la 25 decembrie v. (7 ianuarie n.)

Cu numărul acela încheiându-se anul 1905, rugăm pe toți aceia, cari doresc să aibă foaia noastră și în anul viitor, să-și renouiască abonamentele, căci aceste se plătesc înainte.

NB. Totodată facem apel la bunul simț al celor, cari încă nu au achitat abonamentul pe anul curent, să-și facă datoria, căci în cazul contrar le vom sistă expedarea.

Călințarul săptămânei.

Dumin. a 27-a după Rusalii, ev. 11 dela Luca, gl. 2, v. 5.
„Zis-a Dl pilda aceasta: Un om oarecare a făcut cină mare”...

Ziua sept.	Călințarul vechiu	Călinț. nou
Duminică	11 C. Daniil stălp.	24 Adam și Eva
Luni	12 † P. Spiridon	25 (†) Nașt. Dlut
Mărti	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Ștefan
Mărcuri	14 M. Tirs	27 Ioan Ev..
Joi	15 M. Eletuerie	28 Pruncii nev.
Vineri	16 Pr. Egeu	29 Toma ep.
Sămbăta	17 Pr Daniil	30 Devid

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (Strada Áldás nr. 14/296 b).

Cumpărați cel mai frumos, practic și mai bogat calendar românesc,

Calendarul „Poporului Român” pe anul 1906.

Se estinde pe 204 pagini cu un cuprins foarte variat. Peste 50 articolași interesanți și instructivi.

Calendarul este împodobit cu

Optzeci de chipuri, dintre cari amintim:

1. Deputații naționaliști
2. George P. de Băsești
3. Șterca Șuluțiu
4. Profesorul D. Comșa
5. Dsoara M. Cozma
6. Catedrala din Sibiu
7. Casa națională
8. Moș Herlea
9. Badea Cârțan
10. Toți regii din Europa
11. Învățătorii la cursul lui Vidu
12. Redația „Pop. Rom.”
13. Minunățiile lumii.

ESTRAS DIN LEGEA COMUNALĂ

Cine nu cumpără acest calendar atât de frumos, atât de bogat și atât de plin cu povești și învățături: se lipsește de — cea mai folositoare carte de casă. —

Dela 15 exemplare în sus se dă 15%^o rabat și plățirea poștei. Comercianților 25%^o. (3—3)

NB. La numărul acesta se alătură: Anunțul literar al revistei „Orizontul”.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1 octombre 1905.

Budapest – Nagyvárad – Predeal – București						București – Predeal – Nagyvárad – Budapest						
		Accel.	Person.	Accel.	Person.			Accel.	person.	accel.	person.	accel.
Budapest	pleacă	7 25	9 —	2 35	5 45	9 15	București	pleacă	— —	7 50	— —	9 15
Szolnok	„	9 37	11 52	7 30	9 27	11 19	Predeal	„	— —	3 32	— —	1 12
Szajol	„	— —	— —	7 43	— —	11 33	Brassó	sosește	— —	5 00	— —	2 18
P.-Ladány	„	11 13	2 9	5 57	11 53	12 55	„	pleacă	— —	8 07	5 8	2 45
Berettyó-Ujfalu	„	11 46	2 53	6 31	12 07	1 33	Földvár	„	— —	8 27	5 58	3 15
M.-Peterd	„	— —	3 5	— —	1 00	— —	Homorod-Kőhalom	„	— —	10 03	7 44	4 23
M.-Keresztes	„	— —	3 16	— —	1 14	— —	Segesvár	„	— —	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	„	— —	3 34	— —	1 36	— —	Medgyes	„	— —	12 40	10 58	6 37
Nagyvárad	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	Kis Kapus	„	— —	1 25	11 50	6 50
Nagyvárad	pleacă	— —	4 10	7 14	2 06	2 18	Balázsfalva	„	— —	2 16	12 40	— —
Várad-Velence	„	— —	4 17	— —	2 31	2 26	Küküllőszeg	„	— —	2 21	12 58	— —
Fugyi-Vásárhely	„	— —	4 28	— —	2 42	— —	Tövis	sosește	— —	3 02	1 42	7 35
Telegd	„	— —	4 49	7 42	3 04	2 51	„	pleacă	— —	3 38	8 48	2 07
Élesd	„	— —	5 06	†7 55	3 24	†3 05	Nagy-Enyed	„	— —	3 58	9 07	2 29
Rév	„	— —	5 51	8 15	3 50	3 26	Felvincz	„	— —	4 20	9 30	2 51
Csucs	„	— —	6 38	9 03	4 56	4 16	M. Ujvár	„	— —	4 27	9 37	2 58
Bánffy-Hunyad	„	— —	7 19	9 23	5 34	4 52	Sz. Kocsárd	„	— —	4 32	9 53	3 11
Jegenye	„	— —	7 49	†9 57	6 02	— —	Ar. Gyéres	„	— —	5 12	10 30	3 48
Kolozsvár	sosește	— —	8 34	10 30	6 59	5 53	Apahida	„	— —	6 27	11 45	5 02
Kolozsvár	pleacă	5 32	8 50	10 47	8 30	6 11	Kolozsvár	sosește	— —	6 48	12 07	5 24
Apahida	„	5 51	9 07	11 11	8 59	6 27	Kolozsvár	pleacă	5 23	7 13	12 59	6 5
Ar. Gyéres	„	6 54	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	„	†6 11	— —	†1 42	7 14
Sz. Kocsárd	„	7 17	10 56	1 40	11 31	7 52	Bánffy-Hunyad	„	6 39	8 47	2 13	7 35
M. Ujvár	„	7 29	11 03	1 58	11 40	— —	Csucs	„	7 09	9 23	2 44	8 33
Felvincz	„	7 35	11 12	2 07	11 50	— —	Rév	„	7 49	10 10	3 24	9 27
Nagy-Enyed	„	7 54	11 34	2 32	12 20	8 16	Élesd	„	†7 59	10 27	†3 34	9 46
Tövis	sosește	8 11	11 52	2 55	12 46	8 32	Telegd	„	8 11	10 41	†3 45	10 02
„	pleacă	— —	12 24	— —	1 43	8 37	Fugyi-Vásárhely	„	— —	10 58	— —	10 21
Küküllőszeg	„	— —	1 07	— —	2 28	9 5	Várad-Velence	„	— —	11 07	— —	10 30
Balázsfalva	„	— —	1 14	— —	2 36	— —	Nagyvárad	sosește	8 36	11 13	4 09	10 37
Kis Kapus	„	— —	2 15	— —	3 48	9 47	Nagyvárad	pleacă	8 43	11 36	4 15	11 09
Medgyes	„	— —	2 33	— —	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	„	8 52	11 47	— —	11 19
Segesvár	„	— —	3 47	— —	5 43	11 —	M. Keresztes	„	— —	12 05	— —	11 39
Homorod-Kőhalom	„	— —	5 35	— —	7 54	12 26	M. Peterd	„	— —	12 17	— —	11 51
Földvár	„	— —	7 16	— —	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	„	9 21	12 29	4 52	12 05
Brassó	sosește	— —	7 50	— —	10 25	2 09	P.-Ladány	„	10 01	1 45	5 51	1 19
„	pleacă	— —	11 —	— —	— —	2 19	Szajol	„	— —	— —	— —	— —
Predeal	sosește	— —	1 11	— —	— —	3 31	Szolnok	„	11 18	3 49	7 32	3 44
București	„	— —	8 10	— —	— —	9 10	Budapest	sosește	1 50	6 40	9 35	7 10

Nagyvárad – Arad

Arad – Nagyvárad

		person			
Nagyvárad	pleacă	10 20	4 45	6 53	
Ósi	„	10 30	4 56	7 9	
Less	„	10 48	5 15	7 20	
Cséffa	„	11 03	5 34	7 58	
N.-Szalonta	„	11 26	6 02	8 46	
Kötegyán	„	11 44	6 24	9 25	
Sarkad	„	11 54	6 33	9 31	
Gyula	„	12 18	6 57	10 01	
Csaba	sosește	12 37	7 18	10 30	
Csaba	pleacă	2 05	7 29	4 32	
Kétegyháza	„	2 34	7 57	5 03	
Arad	sosește	3 29	9 —	6 05	

		Person			
Arad	pleacă	5 10	11 25	9 30	
Kétegyháza	„	6 14	12 34	10 54	
Csaba	sosește	6 40	12 59	11 24	
Csaba	pleacă	6 56	1 38	4 50	
Gyula	„	7 19	2 02	5 26	
Sarkad	„	7 40	2 22	5 54	
Kötegyán	„	7 51	2 32	6 10	
K.-Szalonta	„	8 20	2 57	7 02	
Cséffa	„	8 40	3 15	7 31	
Less	„	9 02	3 33	7 54	
Ósi	„	9 19	3 49	8 16	
Nagyvárad	sosește	9 34	4 00	8 31	

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 4 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.